

EVOLUȚIA VENITURILOR BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL ȘI CĂI DE SPORIRE A ACESTORA

L'ÉVOLUTION DES RECETTES DU BUDGET PUBLIC NATIONAL ET LES MOYENS DE LES AUGMENTER

IZURIC Mihaela, studentă, Specialitatea: FB,

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, Strada Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61

e-mail autor: mihaela.izuric12@gmail.com

Résumé. *L'État est un acteur économique important dont le budget a une influence à la fois économique et sociale. Ses recettes se différencient de celles des autres organismes publiques comme les collectivités locales ou la sécurité sociale. Cet document est établi par le gouvernement et voté par le Parlement qui prévoit et définit les dépenses et les recettes que l'État a le droit d'engager et de percevoir pour l'année à venir. En utilisant la méthode analytique, déductive et en synthétisant toutes les informations recherchées, ainsi que les calculs effectués utilisés dans la construction des diagrammes, j'ai analysé la dynamique des recettes du budget public national et les moyens de les augmenter. Ainsi, en analysant les 4 dernières années, nous avons observé la dynamique et les secteurs avec le poids le plus élevé, les plus productifs. Ayant la possibilité de formuler des conclusions, les méthodes à adopter pour augmenter le volume des revenus et ne pas avoir de déficit budgétaire.*

Mots-clés: *Recettes, Impôts et Taxes, Subventions, Revenues Prélèvement, Dynamique, Budget National, Dépenses publiques ;*

JEL CLASSIFICATION: **H; H6; H60;**

INTRODUCERE

Veniturile bugetului public național sunt esențiale pentru funcționarea și dezvoltarea economiei naționale și a țării în general. Aceste venituri sunt utilizate pentru finanțarea cheltuielilor publice, precum infrastructura, educație, sănătate, apărare, cultura, cercetare și dezvoltare, protecția socială și alte servicii publice. În general, importanța veniturilor bugetului public național constă în capacitatea sa de a finanța cheltuielile publice, de a sprijini dezvoltarea economică și socială și de a asigura o bună echilibrare între venituri și cheltuieli.

Analizând ultimele tendințe a populației Republicii Moldova, din ce în ce mai mulți oameni se interesează de gestionarea bugetului public național și transparența acestuia. O adevărată fenomen este și crearea din anul 2015 de către Ministerul Finanțelor a bugetului pentru cetățeni, care include informații despre prioritățile și planurile de cheltuieli ale guvernului pentru anul respectiv. Bugetul pentru cetățeni este un instrument important vizând transparența și responsabilitatea guvernului, permițând cetățenilor să monitorizeze utilizarea fondurilor publice și oferind sugestii de îmbunătățire a finanțării cheltuielilor publice.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

În urma analizei surselor bibliografice: manualelor, articolelor și publicărilor științifice publicate în anii precedenți am identificat sursele cheie de informare și problemele care nu au fost studiate. În pofida faptului că cercetări în domeniul finanțelor publice, în special a analizei componentelor Bugetului Public Național, au fost efectuate, acestea nu sunt actuale referindu-se doar la perioada 2000-2018. Observând o tendință de analiză preponderent din punct de vedere statistic, lăsând în umbră unele referințe primordiale pentru funcționarea sistemului financiar la nivel

macroeconomic. Astfel decizia de a cerceta ultimii ani este una rezonabilă, întrucât reflectă situația economică în sectorului public în Republica Moldova. Obiectivul principal al acestei lucrări fiind elucidarea și rezumarea din ultimii ani privind evoluția veniturilor Bugetului Public Național.

În scopul obținerii unei lucrări cât mai calitative am utilizat metoda deducției, prin intermediul căreia de la generalizări comune am examinat cazuri concrete. Analiza, sinteza și metoda grafică a materialelor studiate, este o altă latură implementată în această lucrare, cercetând atât în ansamblu, cât și fiecare componentă aparte.

Analizând legislația Republicii Moldova, din punct de vedere juridic, bugetul public național a fost definit ca fiind planul financiar al statului prin care sunt prevăzute veniturile și cheltuielile pentru o perioadă determinată de timp. Potrivit articolului 26 al Legii nr.181 privind finanțele publice și responsabilitățile bugetar-fiscale, Bugetul Public Național al Republicii Moldova include bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile obligatorii de asigurări medicale, bugetele locale a unităților administrative.

Analiza evolutivă a veniturilor Bugetului Public Național este una vitală pentru anticiparea unor procese macroeconomice și examinarea eficienței gestionării, precum și a potențialului țării. Astfel mi-am propus să exercit un studiu de caz privind evoluția, structura, nivelul veniturilor BPN pentru perioada 2019-2022.

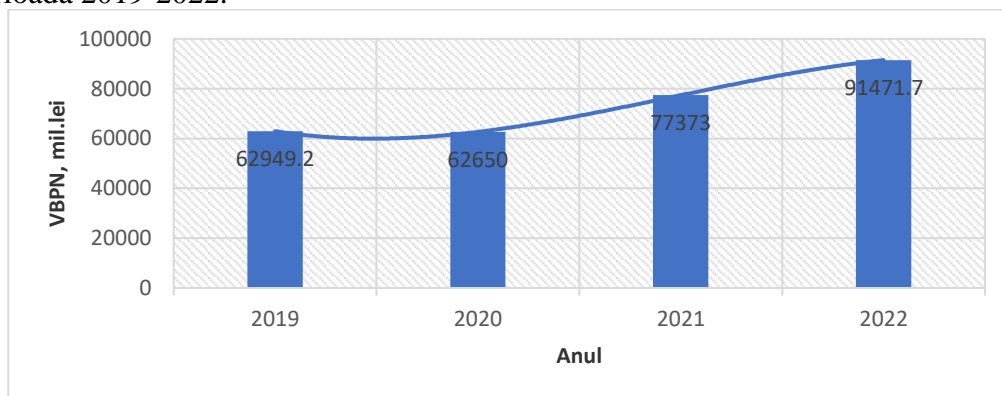

Figura 1. Veniturile Bugetului Public Național 2019-2022 al Republicii Moldova, milioane lei

Studiind Figura 1, putem afirma că în anul 2020 comparativ cu anul 2019 se observă o diminuare a veniturilor în valoare de 299,2 milioane lei. Acest decalaj a avut loc drept urmare a impactului pandemiei COVID-19, evoluția PIB până la finele anului 2020 a fost estimată cu 6,5% sub nivelul anului 2019, în termeni reali. Însă o schimbare majoră observăm comparând anul 2021 cu 2020, abaterea absolută constituind +14723 mil.lei, în termeni relativi creșterea fiind de 23,5 %. Deoarece inflația în Republica Moldova în 2021 a fost de 13,94% față de 0,39% în anul 2020. Deducem astfel că nu atestăm o creștere calitativă, ci inflaționistă, descreștere fiind observată la compararea ratei inflației cu majorarea relativă a Veniturilor Bugetului Public Național.

O creștere absolut vorbind, în valoare de 14098,7 mil. lei, atestăm investigând anii 2022 și 2021. În anul 2022 Republica Moldova a avut de înfruntat o serie de crize suprapuse, ca urmare a efectelor multidimensionale ale războiului din Ucraina: pe de o parte, o criză umanitară, generată de valul de refugiați, pe de altă parte, o criză economică, provocată de consecințele pandemiei COVID-19 și amplificată în lanț de criza energetică, presiunile inflaționiste majore, creșterea economică fiind estimată până la finele anului în descreștere de circa 3,0 la sută.

Tabel 1. Nivelul veniturilor și cheltuielilor în Bugetul Public Național în PIB în anii 2019-2022

Indicator	2019	2020	2021	2022
Produs Intern Brut, milioane lei	210400	199734	241871	272555,9
Veniturile totale ale BPN, milioane lei	62949,2	62650	77373	91471,7
Ponderea în PIB, %	29,92	31,37	31,98	33,56
Cheltuielile ale BPN, milioane lei	65975,6	73269,8	82013,5	99693,8
Ponderea în PIB, %	31,36	36,68	33,90	36,58
Excedentul bugetar, milioane lei	-3026,4	-10619,8	-4640,5	-8222,1
Ponderea în PIB, %	-1,44	-5,13	-1,91	-3,02

Sistematizarea datelor sub forma unui tabel, permite evaluarea și analizarea situației financiare publice din țara noastră. Utilizând datele de referință, observăm o tendință de creștere a excedentului, deficitului bugetar, dinamica absolută între anii de 2019 și 2022 constituind - 5195,7 milioane lei, procentual fiind egală cu -1,71%.

Însă pe lângă analiza în dinamică, este necesar de studiat structura veniturilor bugetului public național pe tipuri de bugete a sistemului bugetar din RM. Astfel am observat că, cea mai mare pondere în total venituri ale Bugetului Public Național pentru anul 2021 o dețin veniturile Bugetul de Stat - 62,63% și cea mai mică sunt pentru veniturile Fondul Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală 14,91%.

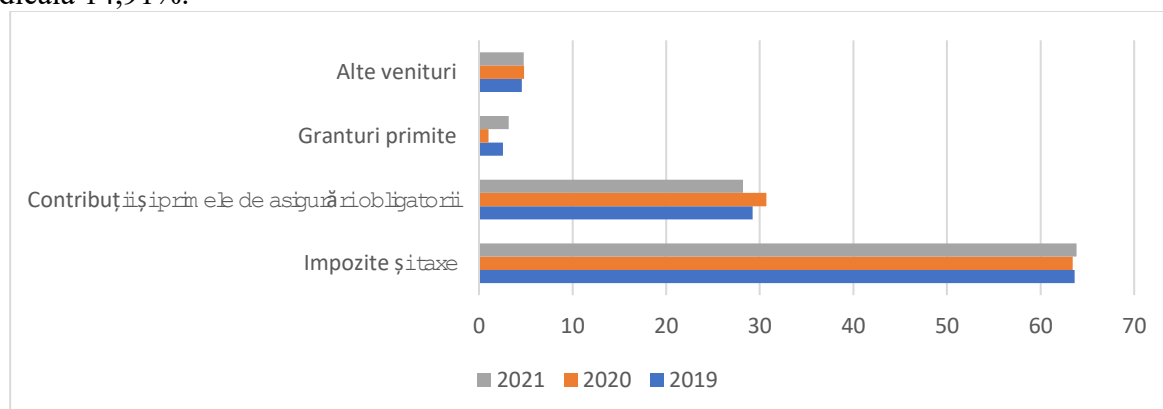

Figura 2. Structura veniturilor Bugetului Public Național în anii 2019-2021 în RM

Analiza veniturilor necesită și o cercetare a categoriilor de proveniență a resurselor financiare publice. Astfel în Figura 2 observăm structura veniturilor Bugetului Public Național în anii 2019-2021. Cea mai mare pondere o dețin impozitele și taxele pentru anul 2019 63,63%, în 2020 deține o cotă de 63,44 și pentru anul 2021 este 63,83 la sută. Pe al doilea loc se plasează contribuțiile și primele de asigurare obligatorii, observându-se o tendință de creștere în anul 2020. Granturile primite deținând doar 2,09%, observăm o deviere de la valoare medie în anul 2020, aflându-se într-o scădere în jur de 60 % în comparație cu anul 2019. Astfel ultimului sector revenindu-i între 4-5 %.

Pentru a realiza echilibrul bugetar și a majora veniturile în Bugetul Public Național, statul trebuie să urmărească îndeplinirea următoarelor obiective:

1. creșterea veniturilor bugetare: în acest sens, statul poate lua măsuri fiscale, precum majorarea taxelor și impozitelor sau introducerea unor noi taxe. De asemenea, poate încuraja creșterea veniturilor din companii și mediul de afaceri prin investiții și subvenții;

2. reducerea cheltuielilor bugetare: în acest caz, statul poate lua măsuri de austeritate, cum ar fi reduceri de personal în sectorul public sau diminuarea cheltuielilor pentru servicii și programe care nu sunt considerate prioritare;
3. creșterea economiei: o economie mai puternică și mai stabilă poate genera venituri mai mari pentru bugetul de stat. Statul poate încuraja dezvoltarea economiei prin investiții în infrastructură, educație, cercetare și dezvoltare;
4. reducerea datoriei publice: datoria publică este o povară asupra bugetului de stat și poate afecta echilibrul bugetar. Prin urmare, statul trebuie să își gestioneze datoria publică astfel încât să nu depășească veniturile bugetare, prin monitorizarea împrumuturilor și plății datoriei.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

În urma analizei minuțioase a acestei teme, concluzionăm că, bugetul public național este un instrument extrem de important pentru gestionarea banilor publici și a economiei țării în ansamblu. Principiile și regulile bugetar-fiscale garantează transparența și eficiența utilizării banilor publici, iar echilibrul bugetar și creșterea economică sunt obiective vitale pentru dezvoltarea economică și socială a Republicii Moldova. Respectarea regulilor este esențială pentru asigurarea unei gestionări transparente, responsabile și eficiente a finanțelor publice, precum și pentru menținerea stabilității economice și financiare a țării.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Casian, Angela. *Gestiunea Finanțelor Publice*. Chișinău: Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2008.
2. LUPAȘCU, Lucreția. *ANALIZA STATISTICĂ A BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL*. Chișinău, Moldova : Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Inginerie Economică și Business, Departamentul Economie și Management, grupa C-191, , 2020.
3. Ministerul Finanțelor. *mf.gov.md*. 2023.
<<https://mf.gov.md/sites/default/files/Bugetul%20cetatenilor%20pe%202023.pdf>>.
4. —. *mf.gov.md*. 2015. <<https://mf.gov.md/ro/buget/transparența-bugetară/bugetul-pentru-cetățeni>>.
5. —. «mf.gov.md.» 2022. *Raport privind executarea Bugetului Public Național 2016-2022*.
6. Registrul de stat al actelor juridice. *legis.md*. 2023.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=135212&lang=ro#

Coordonator științific: MOROI Tatiana, dr. , lect.univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni, 61,
e-mail: moroi.tatiana@ase.md